

УДК 005.95/96

Гордійчук А. І., к.е.н., доцент,

Колісник Б. І., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ РЕГІОНУ

У статті проведено аналіз та оцінку ефективності управління персоналом на лісогосподарських підприємствах Волинської області на основі показників рентабельності персоналу та чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника.

Ключові слова: ефективність, персонал, управління, лісогосподарські підприємства, регіон.

Gordiychuk A., Kolisnyk B.

ANALYSIS AND EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF PERSONNEL MANAGEMENT AT FOREST ENTERPRISES IN THE REGION

The purpose of the research is to conduct an analysis and assessment of the effectiveness of human resources management at forest enterprises of the Volyn region based on indicators of profitability of personnel and net income from sales of products per 1 employee.

The level of efficiency of the operation of forest enterprises in the region depends on the efficiency of the use of personnel - the most crucial factor in production. The availability of forestry workers in the region, their rational use, and high levels of labor productivity contribute to the region's overall income and prosperity.

The analysis of the results showed that in 2015, Horodok, Manevytsky and Kovel forestry farms exceeded the indicator of profitability of personnel compared to other forest enterprises. The positive tendency of the growth of the net income from sales of products is calculated on the basis of 1 employee in all state forest enterprises except Ratnivsky. The largest positive growth was provided by the Polissya, Volodymyr-Volynsky and Gorodotsky forest enterprises.

It was concluded that the priority directions of increasing the efficiency of management of forestry personnel at the regional level include the introduction of scientific and technological progress, the improvement of the general, cultural, technical and professional level of employees, reduction of staff turnover, optimization of the pace of work, rationalization of working and rest regimes, improvement of workplaces, etc.

This involves the development and implementation of a comprehensive program of measures to improve the use of personnel at forest enterprises, especially those with the lowest rates of profitability of personnel and net income from sales of products per 1 employee.

Гордийчук А. И., Колисник Б. И.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ЛЕСОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕГИОНА

В статье проведен анализ и оценку эффективности управления персоналом на лесохозяйственных предприятиях Вольнской области на основе показателей рентабельности персонала и чистого дохода от реализации продукции в расчете на 1 работника.

Ключевые слова: эффективность, персонал, управление, лесохозяйственные предприятия, регион.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. В складних умовах розвитку ринкової економіки в Україні ефективність функціонування підприємств залежить від ефективності виробництва за рахунок підвищення продуктивності праці, відбору і добору персоналу на основі професійно-кваліфікаційних характеристик, планування потреби в трудових ресурсах, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання й управління виробництвом.

Рівень ефективності функціонування лісгосподарських підприємств регіону залежить від ефективності використання персоналу – найбільш вирішального фактору виробництва. Забезпеченість лісового господарства регіону належними працівниками, їх раціональне використання, високий рівень продуктивності праці сприяють зростанню прибутку та добробуту регіону в цілому.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблеми підвищення ефективності використання персоналу на різних підприємствах незалежно від організаційно-правової форми та форми власності і господарювання досліджували багато вчених: О. Акіліна, Л. Балабанова, Н. Богацька, А. Бойченко, Е. Веселкова, Ю. Демешко, Г. Дудукало, Л. Ільч, М. Кравченко, О. Крушельницька, Д. Мельничук, Ю. Лелі, О. Мни-

шенко, О. Сардак та ін. [1–3; 6–11]. Кожен з авторів зробив значний внесок в розвиток теорії та практики як економіки праці в цілому, так і розробці заходів щодо підвищення ефективності управління персоналом.

Цілі статті. Метою дослідження є проведення аналізу та оцінки ефективності управління персоналом на лісогосподарських підприємствах Волинської області на основі показників рентабельності персоналу і чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Соціальна діяльність Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства здійснюється на основі положень Галузевої угоди між Державним агентством лісових ресурсів України і Профспілкою працівників лісового господарства України на 2016 – 2020 роки [5].

Дана угода є нормативним актом, який регулює виробничі, трудові та соціально-економічні відносини, узгоджує інтереси працівників і власників з питань, що є предметом цієї Угоди. Угоду укладено на основі Законів України «Про колективні договори і угоди», «Про оплату праці», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», КЗпП України, діючої Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні, Положення про Державне агентство лісових ресурсів України та інших нормативно-правових актів.

До основних показників аналізу та оцінки ефективності управління персоналом можна віднести показники рентабельності персоналу та чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника, які дозволять пов'язати результати праці з обсягами залучення персоналу.

Надалі проведено ранжування держлісгоспів Волинської області за рівнем рентабельності персоналу у 2015 році та порівняння його кіцевих результатів з досягнутим рівнем 2013–2014 рр. (рис. 1).

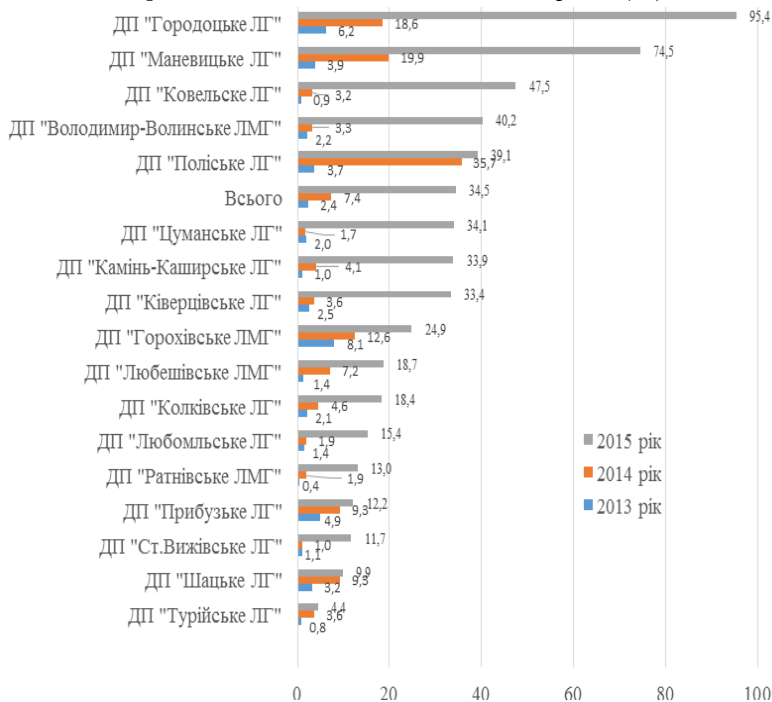


Рис. 1. Ранжування держлісгоспів Волинської області за рівнем рентабельності персоналу у 2015 році та порівняння з досягнутим рівнем 2013–2014 рр. *

* сформовано на основі даних джерела: [4]

Як бачимо, у 2015 році Городоцький, Маневицький та Ковельський держлісгоспи забезпечили значне перевищення цього показника порівняно з іншими лісгосподарськими підприємствами, а також з власними даними за попередні роки. У 2014 році найвищий рівень даного показника забезпечив Поліський держлісгосп, який значно випередив інші підприємства регіону. На мінімальному рівні був рівень рентабельності персоналу на Старовижівському, Цуманському, Любомльському та Ратнівському держлісгоспах. У 2013 році найвищий рівень рентабельності персоналу досягнули Горохівський, Городоцький та Прибузький держлісгоспи, які не відзначаються високим рівнем лісоресурсного потенціалу. Найнижче значення цього показника у 2013 році було харак-

терне для Турійського, Старовижівського, Ратнівського та Камінь-Каширського держлісгоспів.

Крім розрахунку та аналізу показників рентабельності персоналу про його ефективність не менш важливу інформацію може надати аналіз показників продуктивності праці персоналу або похідні показники, які характеризують суму доходів від виробництва чи реалізації продукції у розрахунку на одного працівника підприємства.

Це дозволить співвіднести доходність роботи підприємства з обсягом залучення персоналу, що дозволить зробити висновок, які підприємства сприяють зростанню загальної продуктивності праці у регіоні, а які навпаки – перешкоджають. Адже, в кінцевому підсумку важливо забезпечити прийняття адекватних управлінських рішень щодо перспектив розвитку цих підприємств у плановому періоді.

На наступному етапі аналізу ефективності використання персоналу вивчено тенденції зміни показника чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника у розрізі держлісгоспів Волинської області за 2013–2015 рр.

Протягом аналізованого періоду спостерігалися як негативні, так і позитивні зміни цього показника. Зокрема, у 2013–2014 рр. найбільший позитивний його приріст забезпечили Городоцький, Поліський та Ковельський держлісгоспи, а найнижчий – негативний приріст – Цуманський та Старовижівський держлісгоспи. У наступному періоді 2014–2015 рр. відбулися позитивні зміни даного показника в більшості держлісгоспів, крім Ратнівського, де допущено зменшення показника на 16,8 тис грн.

З іншого боку, найбільшим приростом відзначалися Ковельський, Шацький, Володимир-Волинський та Городоцький держлісгоспи. Але в цілому за період 2013–2015 рр. усі держлісгоспи забезпечили позитивне зростання чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника.

На завершальному етапі аналізу проведено ранжування держлісгоспів Волинської області за показником чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника у 2015 році та порівняння з рівнем 2013–2014рр. (рис. 2).

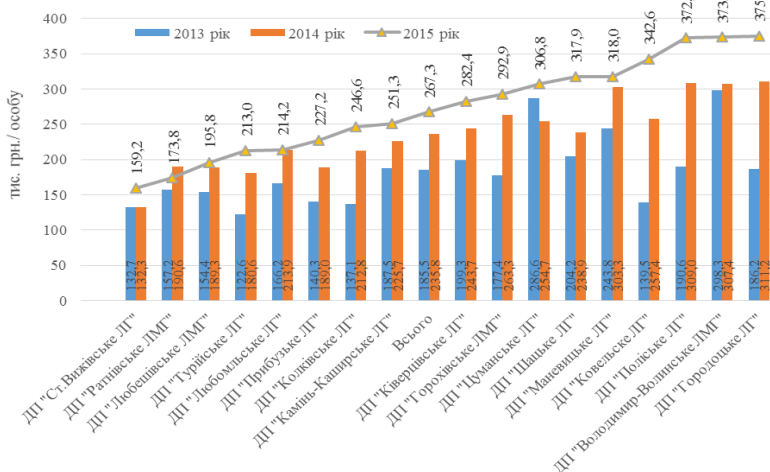


Рис. 2. Ранжування держлігоспів Волинської області за показником чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника у 2015 році та порівняння з рівнем 2013–2014рр. *
* сформовано на основі даних джерела: [4]

Загалом спостерігається перевищення у 2015 році даного показника порівняно з попередніми роками практично по усіх держлігоспах, крім Ратнівського. При цьому найбільший позитивний його приріст забезпечили Поліський, Володимир-Волинський та Городоцький держлігоспи.

Висновки. Отже, до пріоритетних напрямів підвищення ефективності управління персоналом лісгосподарських підприємств на регіональному рівні можна віднести: впровадження досягнень науково-технічного прогресу, підвищення загальноосвітнього, культурно-технічного та професійного рівня працівників, зниження плинності кадрів, оптимізацію темпу роботи, раціоналізація режимів роботи та відпочинку, вдосконалення робочих місць та ін. Це передбачає розробку та реалізацію комплексної програми заходів підвищення ефективності використання персоналу на лісгосподарських підприємствах, особливо тих, які мають найнижчі значення показників рентабельності персоналу та чистого доходу від реалізації продукції у розрахунку на 1 працівника.

1. Акіліна О. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібн. / О. В. Акіліна, Л. М. Ільч. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К. : Алерта, 2012. – 820 с.
2. Балабанова Л. В. Управління персоналом : підручн. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
3. Бойченко А. HR-метрики – інструмент удосконалення системи управління персоналом / А. Бойченко, Е. Веселкова // Менеджер по персоналу. – 2010. – №3. – С. 52–67.
4. Офіційний веб-сайт Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lis.volyn.ua>
5. Галузева угода між між Державним агентством лісових ресурсів України і Профспілкою працівників лісового господарства України на 2016–2020 роки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dklg.kmu.gov.ua>.
6. Демешко Ю. О. Ефективність використання трудових ресурсів підприємства / Ю. О. Демешко, Н. М. Богацька // Науковий потенціал. – Секція Економіка. – 2011. – №3. – С. 86–89.
7. Дудукало Г. О. Удосконалення механізму управління підприємством на засадах ефективного використання персоналу / Г. О. Дудукало // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №8. – С. 55–59.
8. Кравченко М. А. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві / М. А. Кравченко // Ефективна економіка. – 2010. – №5 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_5_21.
9. Крушельницька О. В. Управління персоналом : навч. посібн. – 2-е вид., переробл. й допов. / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – К. : «Кондор», 2005. – 308 с.
10. Лелі Ю. Г. Сучасні системи управління персоналом та їх вплив на ефективність роботи підприємства / Ю. Г. Лелі // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1(2). – С. 95–98.
11. Мнишенко О. О. Економічне оцінювання ефективності використання трудових ресурсів / О. О. Мнишенко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №9. – С. 108–112.